

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av ett gemenskapsprogram för sysselsättning och social solidaritet – PROGRESS"

(KOM(2004) 488 slutlig)

(2005/C 255/13)

Den 14 september 2004 beslutade rådet att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda yttrande.

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 15 mars 2005. Föredragande var **Wolfgang Greif**.

Vid sin 416:e plenarsession den 6–7 april 2005 (sammanträdet den 6 april 2005) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 127 röster för, 2 röster emot och 17 nedlagda röster:

1. Bakgrunden till och hörnstenarna i gemenskapsprogrammet PROGRESS

1.1. I sitt meddelande⁽¹⁾ om budgetplanen 2007–2013 understryker kommissionen vilken avgörande betydelse den socialpolitiska dagordningen har för Lissabonstrategins förverkligande. Av denna anledning antog kommissionen i juli 2004 ett paket med förslag, som syftar till en förenkling och rationalisering bland utgifterna på sysselsättningsområdet och det socialpolitiska området inom EU, framför allt de finansiella bestämmelserna.

1.2. Den rationalisering som föreslås skall enligt kommissionen göra instrumenten synligare, tydligare och enhetligare och därmed gynna slutanvändaren. Detta skall framför allt ske genom att instrumenten ur ett rättsligt och förvaltningstekniskt perspektiv förenklas och genom att budgetstrukturen bantas ned och överlappningar förebyggs.

— Den nya Europeiska socialfonden (ESF) (2007–2013) kommer till exempel tack vare en minskning av de administrativa kostnaderna, förenklat regelverk och en starkare decentralisering att vara lättare att förvalta och bättre rustat för att koppla samman de finansiella stöden med strategier för att främja sysselsättningen och stärka den ekonomiska och sociala sammanhållningen inom ramen för Europeiska sysselsättningsstrategin.⁽²⁾

— För att förbättra resursfördelningen strävar kommissionen dessutom efter att samla de befintliga programmen till enhetliga program med harmoniserade genomförandebestämmelser. Detta skall bland annat uppnås genom att antalet budgetposter på sysselsättningsområdet och det socialpolitiska området som förvaltas direkt av kommissionen minskas från 28 till 2.

⁽¹⁾ Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet "Att bygga upp en gemensam framtid - politiska utmaningar och budgetmedel i en utvidgad union 2007–2013", KOM(2004) 1001 slutlig.

⁽²⁾ Se det yttrande om Europeiska socialfonden och de därtill knutna programmen som EESK antog vid sin plenarsession den 9 mars 2005 (föredragande: Ursula Engelen-Kefer).

1.3. Ett av dessa nya instrument föreslås i meddelandet KOM(2004) 488 slutlig: gemenskapsprogrammet PROGRESS,⁽³⁾ "programmet för sysselsättning och social solidaritet", som skall samla det finansiella stödet till många åtgärder som skall ledsaga sysselsättnings- och socialpolitiken. Bortsett från PROGRESS återstår finansieringen av de tematiska områdena "social dialog" och "fri rörlighet för arbetstagare"⁽⁴⁾ samt EU-organ för arbetsvillkor⁽⁵⁾ och det nya europeiska jämställdhetsinstitut som skall grundas⁽⁶⁾. PROGRESS går alltså ut på att samla följande särskilda gemenskapshandlingsprogram: "antidiskriminering", "jämställdhet", "samarbete i kampen mot social utslagnings" och "stödtåtgärder inom sysselsättningsområdet" samt en rad budgetposter rörande arbetsvillkor.

1.4. Programmet omfattar tidsperioden 2007–2013 och har ett anslag på nästan 629 miljoner euro för att komplettera de åtgärder som genomförs inom ramen för ESF. Det är framför allt följande slags åtgärder, tre till antalet, som skall erhålla stöd (med olika prioriteringar inom de enskilda programavsnitten):

— Analyser, t.ex. insamling och spridning av uppgifter, studier, undersökningar och konsekvensbedömningar, samt utveckling av statistiska metoder och bedömningar, som ökar förståelsen för problemen, gör genomförandet på de enskilda stödområdena mer verksamt och stärker anknytningen till EU:s andra politikområden och strategier.

⁽³⁾ PROGRESS = Programme for Employment and Social Solidarity

⁽⁴⁾ Förslag om ett ekonomiskt stöd på 480 miljoner euro till den sociala dialogen, den fria rörligheten för arbetstagare (framför allt Euresnätverket) samt studier och temarapporter på det socialpolitiska området kommer att läggas fram i ett separat meddelande vid ett senare tillfälle.

⁽⁵⁾ Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor (Dublin) och Europeiska arbetsmiljöbyrå (Bilbao).

⁽⁶⁾ Det nya europeiska jämställdhetsinstitut som skall grundas skall ha till syfte att förse EU och medlemsstaterna med jämförbar information och jämförbara uppgifter i frågor rörande lika möjligheter för kvinnor och män och att fungera som katalysator för utvecklingen, analysen och fördelningen av information för att främja detta. Kommissionen har aviserat ett meddelande om detta i början av 2005.

- Aktiviteter för ömsesidigt lärande, utbyte av information, information om, kartläggning och spridning av bra lösningar samt åtgärder för övervakning och utvärdering (*monitoring and evaluation*), t.ex. granskningar som utförs av oberoende experter (*peer review*), som bland annat bidrar till att sammanfatta nuläget i de enskilda staterna och därmed syftar till bättre tillämpning av EU:s bestämmelser.
- Stöd till centrala aktörer i syfte att främja utbyte av information om bra lösningar, spridning av information, förebyggande åtgärder och informationsåtgärder samt debatt, t.ex. genom att inrätta arbetsgrupper för nationella tjänstemän, vidareutveckla nätverksverksamheten på EU-nivå eller finansiera expertnätverk på de olika åtgärdsområdena.

1.5. Programmet skall bestå av följande fem delar:

- **Sysselsättning:** Stöd till genomförandet av Europeiska sysselsättningsstrategin, framför allt till att övervaka och utvärdera genomförandet av riktlinjerna och rekommendationerna för sysselsättningen, undersöka samspelet mellan sysselsättningsstrategin och andra politikområden och öka medvetenheten bland regionala och lokala aktörer om de sysselsättningspolitiska problemen.
- **Socialt skydd och social integration:** Stöd till den öppna samordningsmetoden på detta område och djupare kunskaper om fattigdomsfrågor samt analys av sambandet mellan detta mål och andra politikområden.
- **Arbetsvillkor:** Stöd till förbättring av arbetsmiljö och arbetsvillkor, inbegripet hälsa och säkerhet i arbetet.
- **Antidiskriminering och mångfald:** Stöd till ett faktiskt genomförande och en verkningsfull tillämpning av diskrimineringsförbudet enligt artikel 13 i EU-fördraget samt till integrering av diskrimineringsförbudet i alla EU-strategier.

- **Jämställdhet:** Ett verkningsfullt genomförande av principen om jämställdhet och främjande av att jämställdhetsperspektivet integreras i EU:s strategier.

1.6. Programmet står öppet för offentliga och privata institutioner och aktörer. Det vänder sig framför allt till medlemsstaterna, de lokala och regionala myndigheterna, de offentliga arbetsförmedlingarna och de nationella statistikkontoren. Dessutom har de särskilda organ som föreskrivs i EU-lagstiftningen, universitet och forskningsinstitut samt arbetsmarknadens parter och icke-statliga organisationer rätt att delta.

EU-finansieringen kommer antingen att ske i form av ett tjänstekontrakt efter en anbudsinfordran eller genom ett stöd (motsvarande högst 80 procent av kostnaderna) efter en inbjudan att lämna förslag.

PROGRESS skall ha en enda programkommitté i stället för som hittills fyra (motsvarande de fyra handlingsprogrammen).

1.7. Programmet skall enligt förslaget under sin sjuåriga löptid erhålla 628,8 miljoner euro. Följande andelar av de sammanlagda medlen föreslås för de enskilda programavsnitten:

- Sysselsättning: 21 %
- Socialskydd och social integration: 28 %
- Arbetsvillkor: 8 % ⁽⁷⁾
- Antidiskriminering och mångfald: 23 %
- Jämställdhet: 8 % ⁽⁸⁾

Förvaltningskostnaderna, framför allt för PROGRESS programkommitté, får enligt budget högst uppgå till 2 % av de sammanlagda medlen. Tio procent av de sammanlagda medlen (62,9 miljoner, cirka 9,2 miljoner euro per år) har inte avsatts för något av de enskilda avsnitten utan som en årlig buffert för att programkommittén skall kunna anpassa tilldelningen mellan programdelarna med hänsyn till oförutsedda händelser under programmets löptid.

Överblick över de allmänna målsättningarna för PROGRESS

Förbättra kunskaperna om och förståelsen av läget i medlemsstaterna genom analys, utvärdering och övervakning av politiken.	Stödja utvecklingen av statistiska verktyg, metoder och indikatorer.	Stödja och övervaka genomförandet av EU:s lagstiftning och politiska mål i medlemsstaterna och utvärdera deras inverkan.	Främja nätverksverksamhet, ömsesidigt lärande, kartläggning och spridning av bra lösningar på EU-nivå.	Öka de berörda parternas och allmänhetens medvetenhet om målen med PROGRESS.	Öka några centrala EU-nätverks kapacitet att främja och stödja EU:s politik.
---	--	--	--	--	--

⁽⁷⁾ Dessutom har man på området arbetsvillkor för 2007–2013 anslagit 266,4 miljoner euro för finansiering av Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor (Dublin) och Europeiska arbetsmiljöbyrån (Bilbao).

⁽⁸⁾ Dessutom har kommissionen i sin motivering till förslaget till beslut om PROGRESS på jämställdhetsområdet lagt fram ett förslag om att ett europeiskt jämställdhetsinstitut skall inrättas. Kommissionen föreslår att man för detta avsätter en budget på 52,7 miljoner euro för 2007–2013. Inrättandet av jämställdhetsinstitutet skall inte påverka budgeten eftersom detta belopp redan debiterats budgeten för PROGRESS.

2. Allmänna och särskilda synpunkter på förslaget

2.1. Om ökad konkurrenskraft i en kunskapsbaserad ekonomi verkligen – såsom anges i Lissabonstrategin – skall gå hand i hand med en varaktig ekonomisk tillväxt med en positiv inverkan på sysselsättningen och detta skall leda till bättre kvalitet på arbetet och starkare social sammanhållning, är det mycket viktigt att man ser till att det finns tillräckligt med finansiella medel och instrument inom samtliga de politikområden som är av intresse för PROGRESS. EESK välkomnar därför uttryckligen kommissionens förslag angående PROGRESS 2007–2013 och anser att detta initiativ är värt stor uppmärksamhet, framför allt nu i samband med bidragen till översynen av Lissabonstrategin efter halva tiden. Detta ramprogram kommer ju vid sidan om ESF att vara ett av de centrala instrumenten till stöd för den socialpolitiska dagordningen 2006–2010, som för närvarande också befinner sig i beslutsprocessen. Trots denna allmänt positiva bedömning av PROGRESS skulle kommittén vid sidan om ett antal allmänna synpunkter på detta nya finansinstrument på ett antal konkreta punkter vilja framföra viss kritik mot kommissionens meddelande på ställen där utkastet till beslut skulle behöva förtydligas och preciseras.

2.2. Programmets allmänna mål:

2.2.1. Kommittén anser mot bakgrund av Lissabonstrategin att det är positivt att kommissionen i sitt förslag (oavsett de pågående diskussionerna om viktningar och utformningen av budgetplanen 2007–2013) med all önskvärd tydlighet understryker vikten av fortsätta med de gemenskapsstöd som redan finns på sysselsättningsområdet och det socialpolitiska området.

2.2.2. Att föra samman alla de gemenskapens stödinstrument på det sysselsättnings- och socialpolitiska området som ligger inom kommissionens direkta förvaltningskompetens till ett enda ramprogram kan utan tvivel ses som ett sätt att trygga de ekonomiska medel som krävs för att stärka den sociala dimensionen i Lissabonstrategin men framför allt också som ett bidrag till samordningen av de socialpolitiska politikområdena inom ramen för den socialpolitiska dagordningen.

2.2.3. EESK instämmer i huvudsak med de allmänna mål som formuleras i **artikel 2** i förslaget. Det vore emellertid önskvärt att också stödet till transnationellt utbyte mellan aktörer med förmåga till genomförande på det socialpolitiska området uttryckligen nämndes som mål eftersom detta för många potentiella sökande är av central betydelse för deras deltagande i EU-projekten.

2.2.4 EESK kan i detta sammanhang inte riktigt förstå varför man i **artikel 2.4** i utkastet till beslut endast talar om att "främja nätverk [...] på EU-nivå". Listan över de allmänna PROGRESS-målen bör enligt kommittén kompletteras så att det ömsesidiga lärande som PROGRESS skall stödja inte begränsas

till aktörer på EU-nivå utan även främjar internationellt utbyte mellan berörda aktörer på bi- och multilateral nivå mellan enskilda medlemsstater. Kommittén anser dessutom att det i **artikel 8** är nödvändigt att uttryckligen nämna "ökade kunskaper om alla typer av diskriminering" som ett mål.

2.3. Konsekvens och komplementaritet i förhållande till andra politikområden

2.3.1. Det nya programmet skall ses mot bakgrund av den *streamlining* som kommissionen sedan 2003 eftersträvat inom den ekonomiska och sociala politiken, här framför allt inom sysselsättningspolitiken. **Artikel 15** i utkastet till beslut, där det talas om kommissionens och medlemsstaternas mekanismer och verksamhet för att samordna PROGRESS-verksamheten med EU:s och gemenskapens övriga politik, instrument och åtgärder, verkar mot denna bakgrund såtillvida otillräcklig att den endast berör ett snävt politiskt område. Forskning, rättsliga och inrikes frågor, kultur, utbildning och ungdomsfrågor är visserligen viktiga politikområden, som utan tvivel måste stämmas av mot sysselsättningen, utbildningen och fortbildningen samt den sociala tryggheten, men det finns också andra områden, t.ex. regional- och sammanhållningspolitiken, som inte alls tas upp.

2.3.2. Däremot anser kommittén att PROGRESS också bör knytas till andra politikområden, som i minst lika stor utsträckning påverkar sysselsättningsläget, t.ex. social integrering och lika möjligheter. I samband med detta bör man, jämte prioriteringen av utbildning och vidareutbildning och ett livslångt lärande, framför allt också fastställa att samordning skall ske med politiken och verksamheten på området ekonomisk politik, finans- och konkurrenspolitik, så att denna politik på EU-nivå och nationell nivå inte strider mot de övergripande målen för programmet. EESK rekommenderar därför en komplettering av **artikel 15.1 och 15.2** i utkastet till beslut.

2.4 Finansieringsramen

2.4.1. I **artikel 17** i utkastet till beslut fastställer kommissionen inte bara den övergripande finansieringsramen på 628,8 miljarder euro för genomförandet av gemenskapsåtgärderna för det 7-åriga programmet utan även de enskilda programavsnittens minimiandel av de totala medlen. EESK saknar i kommissionens meddelande en tydlig redogörelse för hur budgeten för programmet som helhet förhåller sig till stödsituationen i de befintliga handlingsprogrammen. I detta sammanhang vore det framför allt intressant med jämförande data om de pågående handlingsprogrammen, framför allt för att man skall kunna bedöma om man tagit tillräckligt stor hänsyn till inflationens utveckling och i vilken mån man vid budgeteringen tagit hänsyn till den utvidgning som skett och den som skall ske (EU-25 plus Bulgarien och Rumänien). Här föreligger för närvarande endast informella uppgifter från kommissionens sida.

2.4.2. Mot bakgrund av den aktuella översynen av Lissabonstrategin efter halva tiden och med tanke på bredden i programinnehållet undrar EESK på allvar om man verkligen bör lämna budgeten oförändrad. I kapitel 2 tredje stycket i kommissionens motivering till PROGRESS talas det om "begränsade medel", som skall frigöras till stöd för den socialpolitiska dagordningen. Kommittén inser inte logiken i denna argumentation utan har redan vid flera tillfällen pekat på att man måste se till att det inom ramen för budgetplanen sker en viss "lissabonisering av EU-budgeten" eftersom man i vilket fall som helst måste säkerställa att både den europeiska sysselsättningsstrategin och den socialpolitiska dagordningen erhåller tillräckliga medel för att kunna uppnå sina mål. (°) EESK hävdar därför bestämt att tillräckliga budgetmedel måste avsättas för PROGRESS i de preliminära beräkningarna för budgeten för gemenskapsprogrammet.

2.4.3 I **artikel 17** fastställs dessutom en övre gräns för förvaltningskostnaderna på 2 % av PROGRESS sammanlagda medel (12,6 miljoner euro) och en årlig buffert på 10 % (62,9 miljoner euro eller cirka 9,2 miljoner euro per år) som programkommittén skall fördela mellan programerna. EESK är på det klara med att det inför framtiden krävs en viss flexibilitet vid en projektplanering som sträcker sig över sju år men anser samtidigt att det är viktigt att man vid en sådan långtgående "autonom" bokföring av variabla finansiella medel hos kommissionen och medlemsstaterna ser till att Europaparlamentets rätt till insyn och medbestämmande inte inskränks.

2.4.4. Dessutom anser kommittén att den föreslagna fördelningen av de finansiella medlen på de enskilda PROGRESS-avsnitten måste förtydligas ytterligare. I **artikel 8** talas det till exempel om målet "jämskillighet" som en av pelarna i PROGRESS. Denna del av programmet har i finansieringsramen (**artikel 17**) dock tilldelats betydligt mindre medel än de andra målen. Vad beror detta på? – Förklaringen att budgeten för det jämskillighetsinstitut som skall grundas (52,7 miljoner euro) debiterats från budgeten för PROGRESS verkar inte bindande, såttillvida att det bland annat inte lagts fram några uppgifter om jämskillighetsinstitutets uppdrag, struktur och arbetssätt. Mot bakgrund av bland annat Lissabonstrategins mål om sysselsättningsgraden bland kvinnor, om diskrimineringen av kvinnor på arbetsmarknaden och diskrimineringen vad gäller inkomst samt jämskillighet anser kommittén att det här handlar om en sakligt sett helt omotiverad indragning av medel på området jämskillighet och lika möjligheter. EESK anser i detta sammanhang att man vid upprättandet av den övergripande finansiella ramen för PROGRESS inte bör låta medlen för jämskillighetsinstitutet dra ner budgeten på det sätt som verkar ske i detta utkast, utan istället föreskriver institutet en oberoende budget.

2.5. Rationalisering på kommissionsnivå

2.5.1. När det gäller de föreslagna målen förenkling och rationalisering kan man konstatera att kommissionen därmed

försöker utsträcka de försök till *streamlining* på sysselsättningsområdet och det socialpolitiska området som den inledde 2003 till stödpolitiken. Kommittén ser i princip positivt på denna förenkling och rationalisering om det faktiskt leder till kostnadsbesparingar, till att tvivelaktigheter förebyggs och till att klarheten och insynen i förvaltningen ökar.

2.5.2. Kommittén önskar i samband med detta dock peka på vissa svårigheter – att ett sammanförande av klart definierade specifika program till ett enda, mycket större program eventuellt kan göra detta mer svårförvaltadt. Är det med tanke på bredden i innehållet i detta nya program överhuvud taget möjligt och meningsfullt att i varje programavsnitt fastställa mål som konkretiseras på ett liknande sätt? Är de finansiella medel som anslagits överhuvud taget tillräckliga för detta? I vilket fall som helst bör man vidta åtgärder så att förenklingen av förvaltningen med tanke på bredden i innehållet inte leder till att de olika programområdena hamnar utanför fokus. Man bör se till att den förenkling av förvaltningen som aviserats inte bara leder till en bättre teknisk programförvaltning utan också till en adekvat och målgruppsanpassad strukturering av innehållet.

2.6. Programkommittén och medlemsstaternas roll

2.6.1. I **artikel 13** i kommissionens förslag fastställs att kommissionen vid genomförandet av programmet skall bistås av en enda programkommitté i stället för som hittills fyra (en per handlingsprogram). Kommitténs sammansättning skall variera och den skall sammanträda i den sammansättning av nationella företrädare som krävs för den fråga som behandlas.

2.6.2. En fråga som uppstår är hur en sådan kommitté skall fungera och vara sammansatt för att man i tillräcklig utsträckning och i tid skall kunna ta hänsyn till de allmänna och specifika målen på vart och ett av de fem programområdena. – Kommer inte detta att leda till att ytterligare enorma förvaltningskostnader uppstår och framför allt till ett stort behov av samordning mellan ministrarna i medlemsstaterna? – Vad kommer detta att innebära framför allt för små och nya medlemsstater? Rent allmänt bör man se till att rationaliseringen på kommissionsnivå inte leder till att förvaltningen i medlemsstaterna försvåras och att man på ett lämpligt sätt tar hänsyn till arbetsmarknadens parter och andra av det civila samhällets organisationer i programförvaltningen.

2.6.3. EESK konstaterar dessutom: En rationalisering får inte leda till nedskärningar i samband med genomförandet av programmet, framför allt inte när det gäller öppenheten i kommitténs program-relaterade arbete och medlemsstaternas möjligheter att påverka beslutsfattandet och projekturvalet. Man måste se till att inte bara förvaltningen, måluppfyllelsen och deltagandet utan även övervakningen och uppföljningen från kommissionens sida uppfyller vissa kvalitetsnormer och i vilket fall som helst sker i nuvarande omfattning.

(°) Se bland annat EESK:s yttrande av den 9 februari 2005 "Sysselsättningspolitik: EESK:s roll efter utvidgningen och inom ramen för Lissabonprocessen" (föredragande: Wolfgang Greif), punkt 6.8.

2.7. Förenkling för slutanvändare och tillträde till programmet

2.7.1. Den rationalisering som föreslås skall enligt kommissionen leda till att instrumenten blir synligare, tydligare och enhetligare och därmed gynna slutanvändarna. Genom standardiserade förfaranden och harmoniserade genomförandebestämmelser är det tänkt att det skall bli lättare för potentiella stöd-mottagare att ansöka om medel från de olika avsnitten av det nya programmet. Slut användarna skall till exempel kunna vända sig till en enda instans (*One Stop Shop*). Detta kan bland annat vara viktigt när ett projekt spänner över mål från flera olika programavsnitt.

2.7.2. För många av de idéer om rationalisering och bättre resursfördelning som föreslås känns det dock svårt att utan kunskaper om de konkreta genomförandebestämmelserna bedöma i vilken mån de olika målsättningarna är förenliga: a) en större, centraliserad programstruktur, b) en slank och effektiv förvaltning på alla nivåer (kommissionen, medlemsstaterna, projektansvariga), c) kraven på rapportering och finansteknisk säkerhet, d) en så rak och öppen tillgång till programmet som möjligt för alla målgrupper. Här krävs det en aktiv strategi i form av tillämpningsföreskrifter så att målkonflikter kan överbryggas. Huruvida det nya programmet blir en framgång kommer enligt kommittén inte minst att bero på om den aviserade förenklingen också blir märkbar för användarna. Huruvida de mål om förenkling och rationalisering som fastställts också faktiskt kommer att kunna uppnås som ett mervärde för användarna kommer enligt kommittén därför i väldigt hög grad att bero på vilka genomförandebestämmelser (framför allt "one stop shop") som antas.

2.7.3. Hur nära medborgarna gemenskapens tilldelning av medel sker kommer därmed framför allt att kunna mätas genom att man ser på i vilken mån tillträdet till programmet och projekten underlättas för de sökande som informerats och i vilken mån man kan hindra att tillträdet till projekt försvåras. Med tanke på programmets nya storleksdimension, erfarenheterna av andra handlingsprogram och gemenskapsinitiativ och de erfarenheter man har av nya budgetföreskrifter från kommissionen visar sig följande: det krävs åtgärder för att genomförandebestämmelserna inte skall avskräcka små sökande. Här uppstår frågan: Vilka kompensationsåtgärder skulle man kunna vidta för att PROGRESS inte bara skall kunna nyttjas utan också bli attraktivt och tillräckligt tillgängligt för de av det civila samhällets organisationer som saknar projekt-specialister och som trots en ökad förvaltningsbörda inte har någon stor infrastruktur (för bokföring) (t.ex. krav på föreläggande av bankgarantier, kreditvärdighetsprövningar, revisors-intyg)?

2.8. Samarbete med det civila samhällets organisationer

2.8.1. I **artikel 9.2** – beskrivning av åtgärder för måluppfyllelse – nämns under punkten "ömsesidigt lärande, information och spridning" följande riktlinjer: "stark EU-dimension", "lämplig omfattning", "ett faktiskt EU-mervärde" samt begränsat ansvar: "nationella, regionala eller lokala myndigheter". – De

nämnda kriterierna är vaga och skapar ett stort tolkningsutrymme. Kommittén anser därför att man bör se till att en sträng tillämpning av dessa kriterier vid anbudsinfordran/ansökan inte leder till att man tydligt begränsar tillträdet till förmån för stora projekt och därmed vissa målgrupper och aktörer.

2.8.2. I **artikel 2.5** i utkastet till beslut nämns "parternas och allmänhetens medvetenhet om de EU-politiska mål som eftersträvas" som ett allmänt mål för PROGRESS. Detta kan endast lyckas om hela bredden av de aktörer på de socialpolitiska programområdena som är verksamma på EU-nivå, nationell och lokal nivå även i fortsättningen kan utveckla sin verksamhet. Kommittén ser gärna en förenkling och en rationalisering, framför allt om detta också gör det lättare för samtliga "parter", framför allt arbetsmarknadens parter och andra organisationer i det civila samhället, att få tillträde och detta inte bara leder till att möjligheterna att erhålla gemenskapsmedel blir snävare.

2.8.3 EESK oroar sig över att endast de icke-statliga organisationer som verkar på EU-nivå finns med i listan över aktörer med tillträde till PROGRESS. I **artikel 10** ("Tillträde till programmet") omnämns inte icke-statliga organisationer på nationell nivå. Även om organisationer på EU-nivå spelar en viktig roll anser kommittén att verklig dialog, nätverksbygge, kartläggning och spridning av god praxis samt ömsesidigt lärande i första hand kan ske mellan organisationer som har erfarenheter av ett specifikt verksamhetsområde och som verkar på nationell, regional och lokal nivå. Kommittén menar att det är lika viktigt att sådana organisationer görs delaktiga i transnationella verksamheter och bidrar till erfarenhetsutbytet i EU som frågan om huruvida de har officiell status på EU-nivå. Kommittén föreslår därför att kommissionens förslag ges en ny lydelse så att alla icke-statliga organisationer som är verksamma på europeisk nivå skall vara stödberättigade.

2.8.4 Kommittén anholder därför om att **artikel 2, 9 och 10** i utkastet till beslut förtydligas och bringas i överensstämmelse, så att ett av de överordnade mål som kommissionen nämner, nämligen samarbete med det civila samhällets organisationer, i praktiken kan uppfyllas.

3. Sammanfattning

3.1 På det hela taget välkomnar EESK kommissionens förslag om PROGRESS 2007–2013 och uppmärksammar också detta initiativ mot bakgrund av de aktuella bidragen till halvtidsöversynen av Lissabonstrategin. Detta ramprogram omfattar ett av de centrala stödinstrumenten på området sysselsättning och sociala frågor som tidsmässigt sträcker sig längre än den socialpolitiska agendan 2006–2010, som man just fattat beslut om. På grund av de långsiktiga bindningar detta innebär har kommittén i vissa konkreta fall invändningar mot kommissionens meddelande som behöver förtydligas och preciseras ytterligare.

3.2 Därvid handlar det framför allt om invändningar rörande: a) överensstämmelsen med gemenskapens andra politiska områden, b) budgettilldelningen och fördelningen av medlen, c) en större tillgång och användbarhet för slutanvändaren trots rationaliseringen på kommissionsnivå, d) insyn och engagemang i programkommittén, e) involvering av det civila samhället.

3.3 EESK hoppas att man kommer att ta hänsyn till de synpunkter som framförts till dessa punkter rörande genomförandet av målen i Lissabonstrategin, särskilt de som rör den finansiella ramen, i det vidare beslutsfattandet om PROGRESS.

Bryssel den 6 april 2005

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Anne-Marie SIGMUND

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets och Europaparlamentets rekommendation om ytterligare europeiskt samarbete om kvalitetssäkring i den högre utbildningen"

(KOM(2004) 642 slutlig – 2004/0239 COD)

(2005/C 255/14)

Den 20 januari 2005 beslutade rådet i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget att rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 15 mars 2005. Föredragande var **Mário Soares**.

Vid sin 416:e plenarsession den 6–7 april 2005 (sammanträdet den 6 april) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 144 röster för, 2 röster emot och 6 nedlagda röster.

1. Inledning

1.1 Enligt artikel 149.1 i EG-fördraget skall gemenskapen "bidra till utvecklingen av en utbildning av god kvalitet genom att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och genom att vid behov stödja och komplettera deras insatser, samtidigt som gemenskapen fullt ut skall respektera medlemsstaternas ansvar för undervisningens innehåll och utbildningssystemens organisation samt medlemsstaternas kulturella och språkliga mångfald".

1.2 Den 24 september 1998 antog ministerrådet en rekommendation om europeiskt samarbete i fråga om kvalitetssäkring i den högre utbildningen. I rekommendationen uppmanas medlemsstaterna att stödja eller skapa kvalitetssäkringssystem samt att uppmuntra högskolor och behöriga myndigheter att samarbeta och utbyta erfarenheter. Kommissionen uppmanades att stödja sådant samarbete och att rapportera om hur målen i rekommendationen uppnåtts på europeisk och nationell nivå.

1.3 Kommissionens rapport ⁽¹⁾ visar att det skett mycket stora framsteg när det gäller att skapa kvalitetssäkringssystem och främja samarbete, men understryker att dessa inte räcker. Det behövs mer långtgående åtgärder för att förbättra den högre utbildningen i Europa och göra den mer öppen för insyn och tillförlitlig för EU-medborgarna och för studenter och forskare från andra delar av världen.

1.4 EU:s utbildningsministrar samlades i Berlin i september 2003 inom ramen för Bolognaprocessen och för förverkligandet av det europeiska området för högre utbildning. Man kom fram till att kvalitetssäkringssystem på viktiga områden – såsom intern eller extern utvärdering av program och läroanstalter, studentmedverkan, offentliggörande av resultat och internationellt deltagande – genomförts generellt i alla medlemsstater.

⁽¹⁾ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén (KOM(2004) 620 slutlig av den 30.9.2004).